

Anna Rachwał

Studentka I₂ roku filologii polskiej
Instytut Nauk o Literaturze Polskiej im. Ireneusza Opackiego
Uniwersytet Śląski w Katowicach
e-mail: anna-rachwal@o2.pl

Nowe media, technologie i trendy w edukacji : w kierunku mobilności i kształcenia hybrydowego / Monika Frania. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2017. – 155, [2] s. ; 24 cm. – ISBN 9788380953833

Jesteśmy świadkami olbrzymiego postępu technologicznego. Nowe technologie wpływają na każdy aspekt naszego życia. Używamy ich podczas codziennych czynności i trudno byłoby nam się bez tych wszystkich dóbr obejść (bo niewątpliwie można je za dobra uznać). Większość z nich bazuje na internecie – głównym źródle informacji na świecie. Od niedawna może on być wykorzystywany w edukacji. Czy można jednak sprawić, by był przydatny uczniom w procesie kształcenia? Jak nauczyciel może go w tym celu umiejętnie użyć? Jakie narzędzia edukacyjne będą mu w tym pomocne? Na te pytania odpowiada Monika Frania w książce *Nowe media, technologie i trendy w edukacji. W kierunku mobilności i kształcenia hybrydowego* (Kraków 2017).

Publikacja składa się z dziesięciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym, zatytułowanym *Edukacja w kryzysie czy rozkwicie?*, autorka analizuje zmieniającą się rolę nauczyciela: niegdyś cieszył się on uznaniem, jego zdanie było niepodważalne, a uczniowie – otrzymawszy od niego informację na dany temat – nie musieli już szukać w innych źródłach. Dziś od nauczyciela wymaga się, by stał się członkiem społeczności klasowej: powinien nadążać za trendami i uczyć,

jak mądrze korzystać z zasobów internetu. M. Frania podkreśla, że potrzebna jest reforma obejmująca nie tylko pracę nauczyciela, ale cały system edukacji, by skuteczniej kształcić uczniów. W kolejnym rozdziale (*Edukacja jutra a kontekst behawiorystyczny, konstruktywistyczny, kognitywistyczny i konektywistyczny*) opisuje, w jaki sposób nowe trendy edukacyjne można wykorzystać zgodnie z koncepcjami nauczania: w behawioryzmie narzędzia te mogłyby być pomocne w powtarzaniu materiału; w konstruktywizmie nacisk byłby położony na uczenie się we współpracy; zgodnie z kognitywizmem realizacja współczesnej dydaktyki nie jest możliwa bez mediów edukacyjnych; w konektywizmie dzięki korzystaniu z nowych technologii podczas poszukiwania informacji łatwiejsze będzie odróżnianie tych wartościowych od bezwartościowych.

M. Frania w rozdziale zatytułowanym „*Media*” – *pojęcie definiowane wciąż od nowa* pisze o szeroko definiowanych mediach, które uważa za środki dydaktyczne. W czwartym rozdziale, noszącym tytuł *Nowe narzędzia i przestrzenie w edukacji*, przedstawia szczegółowo: różnego rodzaju blogi pełniące funkcję chociażby komunikacyjną, webinaria – internetowe seminaria uzupełniające wiedzę ucznia, masowe otwarte kursy online (ang. Massive Open Online Courses, MOOC), oferujące samouczenie się, krótkie filmy służące do pogłębiania wiedzy, narrację transmedialną – do rozwijania kompetencji społecznych. Używane do wykreowania rzeczywistości gadżety oraz *wearable technology* także mogą być pomocne np. w nauce języków obcych czy przygotowaniu materiałów wideo. Użytkownicy tych narzędzi mogą pochwalić się swoimi osiągnięciami w internecie: przez Collaborative Assessment zdobytych w MOOC certyfikatami, dzięki Mozilla Open Badges – na portalu społecznościowym. Do gromadzenia i analizowania wyników służy Learning Analytics.

W rozdziale *Nowe trendy, metody i zjawiska w edukacji społeczeństwa zmediatyzowanego* autorka przedstawia nowe trendy łączące naukę i rozrywkę, takie jak: „Przynies własny sprzęt do szkoły!” (ang. Bring Your Own Device, BYOD) do wykorzystania w pracy zespołowej; edurozrywka (ang. *edutainment*) praktykowana w centrach nauki; grywalizacja (ang. *gamification*) używana w celach edukacyjnych. Popularne jest przyswajanie wiedzy w wirtualnym świecie (ang. Second Life), można korzystać z social mediów (do których autorka zalicza zarówno telewizję, jak i portale społecznościowe) pomagających w utrwalaniu wiedzy. W dydaktyce obecne są również roboty – w większości przypadków traktowane jednak wciąż jako asystent, nie jako substytut edukatora.

Jeden z rozdziałów publikacji, zatytułowany *Ku nowym modelom czy redefinicji starych?*, jest poświęcony nowym technologiom, które łączą się w dużej mierze z tradycyjnymi metodami nauczania. Do technologii tych autorka zalicza np. odwróconą klasę (ang. *flipped classroom*) – uczeń w domu zapoznaje się z nowym materiałem, a nauczyciel na lekcji wprowadza nawiązujące ćwiczenia, przy czym lepsze rezultaty osiąga się, stosując także metodę zwaną klasą-układanką (ang. *Jigsaw*) czy LdL (niem. *Lernen durch Lehren*) – uczenie się poprzez nauczanie. Coraz częściej praktykuje się: *e-learning* – edukację na odległość z użyciem internetu; *m-learning* – edukację z wykorzystaniem urządzeń mobilnych – smartfonów, tabletów, laptopów itp., także zgodnie z ideą BYOD; *blended learning* – połączenie tradycyjnej edukacji z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych i internetu – tzw. edukację hybrydową. By zaplanować jak najlepszy proces edukacyjny ucznia, nauczyciele mogą wykorzystywać *brain-based learning* – wiedzę o prawidłowościach funkcjonowania mózgu. Także *e-tutoring* i *e-coaching* nawiązują do roli edukatora: tutora, czyli przewodnika, oraz coacha, czyli trenera grupy. Wprowadza się metody wspomagające uczenie się (ang. *time-spaced learning*) i zapamiętywanie (ang. *spaced repetition*), a edukacja otwarta (ang. Open Education) daje możliwość uczenia się cały czas poprzez korzystanie z Otwartych Zasobów Edukacyjnych (OZE) (ang. Open Educational Resources, OER).

W rozdziałach siódmym (*Metodologiczne ramy badań własnych*) i ósmym (*Wyniki badań własnych*) M. Frania prezentuje i omawia wyniki badań przeprowadzonych pod kątem znaczenia nowych technologii w szeroko rozumianej edukacji. Polegały one na połączeniu uniwersyteckich zajęć tradycyjnych z zastosowaniem narzędzia QMINDshare. W eksperymencie uczestniczyły 72 studentki, które następnie poproszono o wypełnienie ankiety dotyczącej narzędzia wykorzystanego w badaniu. Dodatkowo zebrano opinię 148 studentek na temat wykorzystania nowych trendów, mediów i narzędzi w edukacji. Rozdział dziewiąty, zatytułowany *Wnioski z badań własnych i dalsze implikacje*, zawiera wnioski z badań, a kolejny (*Wizja edukatora w cywilizacji technologicznej i rozwój edukacji medialno-cyfrowej – potrzeba, realizacja, zmiana*) stanowi podsumowanie publikacji.

Współcześni nauczyciele muszą zdecydować, jak uczyć: wykorzystując wyłącznie tradycyjne metody czy również nowe technologie. Metody tradycyjne są sprawdzone, wypróbowane – edukatorzy często właśnie takimi argumentami uzasadniają swój wybór. Lecz nawet jeśli sami nie korzystają z nowych technologii, nie powinni negować ich istnienia. Uczniowie bowiem od najmłodszych lat są „podłączeni” do

internetu. M. Frania w książce *Nowe media, technologie i trendy w edukacji. W kierunku mobilności i kształcenia hybrydowego* przedstawia narzędzia, które, wprowadzone w proces edukacyjny, nie tylko ułatwiłyby uczniom uczenie się i zapamiętywanie treści, lecz także miałyby wpływ na ich podejście do życia. Taka reforma systemu nauczania z pewnością wiązałaby się ze zmianą roli nauczyciela – być może gdy wskazałby on uczniom, jak mądrze korzystać z dóbr technologicznych, stałby się dla nich na powrót autorytetem.

Tekst wpłynął do redakcji 26 maja 2018 r.